

Helyi Érték

Közép-Dunántúli
Civil Szolgáltató Hírlevél

TÁRSADALMI VÁLLALKOZÁSOK

Magyarországon a társadalmi vállalkozás fogalma meglehetősen új keletű, sem a civil, sem pedig a vállalkozói körökben nem igen ismert. Gyakran fogalmi keveredések is vannak (pl. a vállalati társadalmi felelősségvállalással vagy a szociális gazdasággal azonosítják).

NESST-CITIBANK DÍJÁTADÁS

A díjakat a közép-európai kockázati- és magántőke iparág vezető szakemberei jelenlétében nyújtották át a Magyar Kockázati- és Magántőke Egyesület (MKME) idei konferenciáján.

A CSR CSAK A MULTIKÉ?

Hiába hirdeti valaki fennhangon környezetvédő akcióját, ha emellett néhány alapvető dolog hiányzik nem beszélhetünk felelős működésről.

Mik azok a társadalmi vállalkozások?

A gazdasági válság, mely 2008-ban elérte Magyarországot egyik fontos üzenete, hogy a tőke illetve a piacgazdasági viszonyok (magán-szektor szerződéses kapcsolatai) nem adnak választ a XXI század kérdéseire, nem működik jól mint szabályzó rendszer. Sokan keresik a kiutat a gazdasági válsággal súlyosbított társadalmi válságból, ám egyre valószínűbb, hogy a kiút a szektorok közötti együttműködésben lesz. A fejlődő országokban a civil szervezetek előszeretettel használják önmagukra vonatkozóan az NGO (nem kormányzati szervezet) vagy a VSO (önkéntes szolgáltató szervezet) helyett a 'social enterprise', vagyis a „társadalmi vállalkozás” elnevezést. A szektorok különböző célkitűzéseinek és működésének össze kell érnie a közös érdekek mentén. A társadalmi fejlődésnek meg kell előznie a gazdaságot, illetve az utóbbi az előző talaján tud megvalósulni, nem pedig önmagában való cél. A fejlett nyugati országokban a forprofit szektorral való együttműködésre számtalan példa van, ugyanakkor ez egyik fél szerint sem a jótékony-ságról szól, nem is a 'kártékony' cégek egyfajta törlesztéséről a köz felé, hanem a közös fele-

lősségvállalás talaján megvalósuló stratégiai együttműködésről. Ne a felelőtlen működés kompenzálásaként, annak profitjából adakozzon, hanem a profittermelést is a felelős működésmód jellemezze. E szemléletmód hívta életre a társadalmi vállalkozás fogalmát és jellemzőit.

Magyarországon a társadalmi vállalkozás fogalma meglehetősen új keletű, sem a civil, sem pedig a vállalkozói körökben nem igen ismert. Gyakran fogalmi keveredések is vannak (pl. a vállalati társadalmi felelősségvállalással vagy a szociális gazdasággal azonosítják). Arra pedig még csak kísérleti programok vannak, hogy olyan új típusú vállalkozások induljanak, amelyek a profitcélok mellett valamely égető társadalmi probléma megoldását is célozzák.

Az üzleti szektorban a társadalmi vállalkozásnak azt szokták tekinteni, amely vállalkozás termékei előállítására, értékesítésére, illetve szolgáltatásai nyújtása során valamely égető társadalmi probléma megoldását is célozza, és üzleti tevékenységét az adott társadal-

mi céllal összhangban végzi, a helyi közösségek fejlesztéséhez járul hozzá munkahelyteremtés, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokhoz való hozzásegítés, csökkentett energia- és erőforrás-felhasználás, természetvédelmi tevékenység, illetve a víz vagy a levegő minőségének javítása révén, s bár az üzleti szektorban tevékenykedik, a profitcél és társadalmi cél közti egyensúly megteremtésére törekszik, szem előtt tartva mind a pénzügyi fenntarthatóságot, mind a társadalmi hatást. A helyi érték külön számát e kérdéskörök bemutatásának szenteljük.

Átadták a NESsT-Citibank regionális nonprofit Társadalmi Vállalkozásfejlesztő Verseny díjait

citibank

A NESsT és a Citibank ma kihirdette a 2009 NESsT-Citi Társadalmi Vállalkozásfejlesztő Verseny győzteseit. Ezzel az elismeréssel a Közép- és Kelet-Európában működő, kiemelkedően teljesítő nonprofit társadalmi vállalkozások munkáját méltatták. A díjakat a közép-európai kockázati- és magántőke iparág vezető szakemberei jelenlétében nyújtották át a Magyar Kockázati- és Magántőke Egyesület (MKME) idei konferenciáján.

A NESsT és a Citi a díjakkal a kimagasló teljesítményt nyújtó, fenntartható társadalmi vállalkozások alapítását és működtetését kívánja ösztönözni és elismerni, amely vállalkozásokat pénzügyi, társadalmi és gyakran környezetvédelmi célkitűzések vezérelnek.

A díjazottak között magyar, cseh és szlovák civilszervezetek szerepeltek, amelyek vállalkozásaikkal olyan társadalmi problémák megoldását célozzák meg, mint például a tanulási nehézségek kiküszöbölése, az oktatás és fejlesztés, a környezettudatos nevelés, a művészetek és az egészséges életmód terjesztése.

A civil szférában működő vállalkozások számára szervezett 2009 NESsT-Citi Társadalmi Vállalkozásfejlesztő Verseny a NESsT Közép-Európában működő társadalmi vállalkozások fejlesztésére irányuló, évtizednyi tapasztalattal gazdagodott programja alapján zajlott, és a Citi Alapítvány támogatásával valósult meg, a magyarországi, csehországi és szlovákiai Citibank önkénteseinek aktív közreműködésével.

A díjakat Varga Éva, a NESsT európai vállalkozásfejlesztési igazgatója és Batara Sianturi, a Citibank Magyarország vezérigazgatója nyújtotta át az MKME konferenciáján.

„A NESsT-től és a Citibanktól éppen azt a támogatást kaptuk, amelyre szükségünk volt, és éppen jó időben. Sok segítséget kaptunk abban, hogyan öntsük az ötleteinket társadalmi vállalkozás formájába, hogyan fejlesztjük szolgáltatásainkat és szervezetünket, és hogyan illesszük a társadalmi vállalkozást nonprofit szervezetünkbe. A legtöbbet az inspiráció, az új lehetőségek felvetése, a folyamatos tanácsadás és a rendszeres visszajelzések jelentették számunkra, ugyanakkor nagyon élveztük a közös munkát egy olyan szervezettel, amely hozzánk hasonló értékrendet képvisel” – mondta Sófalvi Tímea, a versenyben Magyarországról első díjat kapott Csoport-téka Egyesület alapító tagja.

Batara Sianturi, a Citibank Magyarország vezérigazgatója elmondta: „Ez a program nagyon jó példa lehet arra, hogy miként működhet hatékonyan egyúttal a nonprofit és az üzleti szektor olyan módon, amely mindkét fél érdekeit szolgálja. Az üzleti szféra számára az elsődleges üzenet az, hogy a CSR-programok

sikerének kulcsa a hosszú távú partnerség és az aktív szerepvállalás. Másodsorban, ez a program bizonyítja, hogy az üzleti szemlélet és a társadalmi célkitűzések összeegyeztetésével létrehozott versenyképes társadalmi vállalkozás mérsékelheti a folyamatosan csökkenő állami támogatásoktól való függést, és megteremtheti a civilszervezet fenntartható pénzügyi hátterét. Végül, ez a program nagyszerűen tükrözi a Citibank helyi közösségek iránti elkötelezettségét, amelyet CSR-programjainkon keresztül valósítunk meg.”

„Nagy örömünkre szolgált, hogy képzési programunkkal hozzájárulhattunk a régió társadalmi vállalkozásainak hosszú távú fejlesztéséhez” – fűzte hozzá Varga Éva. „A NESsT segítségével a nyertes civilszervezetek növelni tudják Magyarországot, Csehországot és Szlovákia hátrányos helyzetű közösségeinek társadalmi támogatását, miközben megerősíthetik szervezetük fenntartható működését. Gratulálunk nekik a nagyszerű üzleti tervekhez!”

A versenypályázatra összesen 40 szervezet jelentkezett, amelyek közül a 25 befutó képzéseken vehetett részt, személyes tanácsadást kapott a NESsT munkatársaitól, végül bemutatta az elkészült üzleti tervét. A szervezetek munkáját a Citibank önkéntes munka-

társai és helyi üzleti tanácsadók is segítették, a vállalkozási ötletek értékelésével és szakmai tanácsadással.

Magyarországon a legkiválóbb üzleti tervet készítő szervezetnek járó 10 ezer dolláros díjat a budapesti Csoport-téka Egyesület nyerte el, amely a munkaerőpiacon gyakran többszörösen hátrányos helyzetben lévő személyek munkahelyi reintegrációján dolgozik. Olyan sikeres munkaerő-piaci szolgáltatásokat nyújt, amelyekkel más térségekben is alkalmazható modellt kínál. A díj a társadalmi vállalkozásuk beindítását segíti, és elsősorban a képzések és a szolgáltatások akkreditációjához és a promóciós terv megvalósításához járul hozzá.

Magyarországon a második kimagasló üzleti tervet bemutató szervezet, a kaposvári Vadvirág Alapítvány 8 ezer dolláros díjat kapott.

A legkiválóbb üzleti tervért járó díjat Szlovákiában a lozornói WellGiving Egyesület vehette át. A CharityShop.sk oldalon működő webáruházukat bemutató üzleti tervük mind pénzügyi, mind társadalmi téren nagy lehetőségeket jelent. Internetes áruházuk védett munkahelyek, nonprofit szervezetek és női vállalkozók termékeit és szolgáltatásait kínálja Szlovákiában, így elkötelezett szakmai munkájuk más társadalmi vállalkozások fejlődéséhez és a civilszféra fenntarthatóságához is hozzájárul. A 10 ezer dolláros díj a CharityShop beindítását segíti, elsősorban annak promóciós és marketing költségeit fogja fedezni.

A második díjat Szlovákiában a Jablonka Egyesület vehette át. A Jablonovében működő szervezet a helyi fafajták árusítását, az emberek és a természet harmonikus együttélését nyújtó kertek tervezését és a környezettu-

Varga Éva (NESsT) és Batara Sianturi (Citibank Magyarország) adták át a díjakat a 2009 NESsT-Citi regionális nonprofit Társadalmi Vállalkozásfejlesztő Verseny győzteseinek

datos nevelést célzó társadalmi vállalkozásuk üzleti tervéért kapta a díjat, amellyel az ökológiai és fenntartható kertészkedést és gyümölcsstermesztést kívánják terjeszteni az országban.

Ahogy azt korábban Prágában már nyilvánosságra hozták, Csehországban is két díjat osztottak ki az idén. Az első díjat a prágai Pohoda Egyesület kapta a 2009-es év legkiválóbb üzleti tervéért. A Pohoda Egyesület társadalmi vállalkozásával fogyatékkal élők társadalmi integrációját kívánja elősegíteni, amelynek keretén belül szociális munkásoknak, köztisztviselőknek és fogyatékkal élők családtagjainak kínál magas színvonalú tréningeket az említett csoporttal folytatott interakció és kommunikáció fejlesztésére.

A második díjat a Letohradek Vendula (Horní Bezdkov) vette át a fizioterápiás központjuk üzleti tervéért, ahol fogyatékkal élők, valamint egy szélesebb közönség számára kínálják szolgáltatásaikat.

Forrás: www.citibank.hu

A NESST-Citi Társadalmi Vállalkozások Piactere és Vására 2010-ben

Társadalmi felelősségvállalás

Társadalmi felelősségvállalás (Corporate Social Responsibility CSR) amerikai eredetű, és a nagyvállalatoknak a gazdasági, hatalmi súlyukból következő társadalmi szerepével összefüggő gazdaságetikai kategóriaként lett használatos az angolszász országokban. A technikai, munkapiaci struktúraváltással kapcsolatos válsághelyzetek felhívták a figyelmet a munkáltatók munkavállalókkal szembeni kötelezettségeire, a foglalkoztatás terén adott térségekben, kisebb-nagyobb közösségekben viselt társadalmi felelősségeire.

Az Európai Bizottság megközelítésében a vállalkozások társadalmi felelőssége egy olyan átfogó koncepció, amelynek szellemében a vállalatok önkéntesen szociális és környezeti szempontokat, megfontolásokat integrálnak üzleti működésükbe. Sőt, ilyen elvek fényében alakítják kapcsolataikat mindazokkal, akiket ténykedésük érint, illetve akik kihatással vannak az üzletmenetre, tehát tágan értelmezett üzleti körükben, alvállalkozóik, bedolgozóik köreiben is, így kétdimenziós struktúrában jelenik meg ez a fajta tevékenység. Egyrészt a belső társadalmi felelősség vállalás kiterjed a vállalkozások jóléti rendszerére, juttatásaira, a foglalkoztatottak képzésében - tágabban alkalmazkodóképességének, foglalkoztathatóságának megteremtésében - vállalt elkötelezettségére, valamint a munkavállalókkal és képviselőikkel folytatott társadalmi párbeszéd intenzitására, a munkaiügyi kapcsolatok rendezettségére irányuló törekvésekre.

A tágabb vállalatközi felelősségvállalás igen széles gazdasági, társadalmi, kulturális körben nyilvánul meg. A felelős környezetvédelmi magatartás éppúgy része, mint a vállalkozások kulturális eseményeket, intézményeket szponzoráló kiadásai. Az oktatási és egészségügyi intézmények támogatása, az élsport vagy adott helyi közösségek sportolási lehetőségeinek biztosítása szintén fontos indikátorai a vállalkozások társadalmi felelősségvállalásának.

E téren széles körben ismertek a nagy cégek adományai, de kisebb helyi közösségekben, kisvárosokban, falvakban a kis és közép vállalkozások is fontos eszközökkel tudnak hozzájárulni a különböző társadalmilag fontos tevékenységek fenntartásához, fejlesztéséhez.

A munkaiügyi törvényben és a foglalkoztatási törvényben előírt kötelező szociális ellátások mellett a magyar vállalatok számos önkéntes juttatást is kínálnak alkalmazottaiknak. Ezek között vannak egészségügyi, gyermekgondozási és közlekedési szolgáltatások, üdülési támogatások, valamint kedvező képzési lehetőségek. Számos, főleg nagy munkáltató kínál kiegészítő egészség- és nyugdíjbiztosítási hozzájárulást dolgozóinak, amely a társadalombiztosítási járulékok tekintetében kevésbé költséges, mint a bérelemelés.

A munka törvénykönyve (1992) és a foglalkoztatási törvény (1991) által a társaságok, vállalkozások számára előírt legfontosabb munkáltatók részére biztosítani hivatott szociális kötelezettségeken túlmenően a vállalatok társadalmi felelősségvállalásának kialakításához számos ösztönző kormányzati eszköz is rendelkezésre áll, így a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok alkalmazásának könnyített feltételei, illetve fontos ösztökélő eszköz a felelősségvállalás előmozdításának azok az elismerések, díjak, amelyeket kormányzat vagy szakmai szervezetek ítélnek oda vállalkozásoknak/pl. Családbarát Munkahely Díj /

Társadalmi vállalkozások

A non-profit szervezetek tevékenységeik révén az állam által ellátatlanul maradt, vagy a nem hatékony alkalmazott társadalompolitikája által keletkezett űrt tölti be, illetve a tisztán nyereségorientált tevékenységek, piaci mechanizmusok esélyegyenlőséget torzító hatásait próbálják kifejezni.

A nonprofit „elnevezés elsősorban azt emeli ki, hogy olyan szervezetekről van szó, amelyek célja nem a nyereség megszerzése, valamint azt is tartalmazza, hogy ez alatt olyan gazdasági és társadalmi területet kell értenünk, mely sem az állami, sem a piaci szektorhoz nem sorolható”. /Bartal Anna Mária: Nonprofit elméletek, modellek, trendek, Századvég Kiadó, Bp. 2005. 13.o./

A további kiegészítő jellemzői a nonprofit szektort alkotó szervezeteknek a közjó szolgálata /közhasznúság/, az önkéntesség, valamint a pártpolitikai, hitéleti tevékenység kizárása.

A non profit szervezetek jogi alapját az Egyesületi jog és a Polgári Törvénykönyv vonatkozó rendelkezései adják, ezen jogoknak a gyakorlása azonban csak igen szűk keresztmetszetet adja a nonprofit szervezetek valós működésének.

Így a vonatkozó magyar szakirodalom ezen jogszabályi keretekre hivatkozva a nonprofit szektornak az alábbi tipikus szervezeti formáit határozza meg.

- Alapítvány
- Társadalmi szervezet, egyesület
- Közalapítvány
- Köztestület
- Közhasznú társaság, illetve 2006-tól a Gazdasági Törvény alapján a nonprofit gazdasági társaságok

A gazdasági társaságokról szóló jogszabály alapján nonprofit gazdasági társaság sajátos működéssel létrehozott olyan társaság, amely nem jövedelemszerzésre irányul. A társaság üzletszerű gazdasági tevékenységet csak kiegészítő jelleggel folytathat. A társaság nyeresége a tagok között nem osztható fel.

A társadalmi vállalkozás fogalma a NESST meghatározása alapján az a vállalkozás minősül társadalmi vállalkozásnak az üzleti szektorban, amely:

- Termékei előállítás, értékesítése, illetve szolgáltatásai nyújtása során valamely égető társadalmi probléma megoldását is célozza, és üzleti tevékenységét az adott társadalmi céllal összhangban végzi.
- Helyi közösségek fejlesztéséhez járul hozzá munkahelyteremtés, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokhoz való hozzásegítés, csökkentett energia- és erőforrásfelhasználás, természetvédelmi tevékenység, illetve a víz vagy a levegő minőségének javítása révén.
- Az üzleti szektorban tevékenykedik; a profitcél és társadalmi cél közti egyensúly megteremtésére törekszik, szem előtt tartva mind a pénzügyi fenntarthatóságot, mind a társadalmi hatást.

Ez esetben a nonprofit szervezetnek - a CSR elterjedése nyomán a felelős, etikus társadalmi, magatartási formákat érvényesítő területeket leszámítva - egy tisztán profit szemléletű - illetve - sokszereplős térben kell megállnia a helyet, miközben az eredendően egy felvállalt társadalmi csoport érdekeinek az ér-

vényesítése, életminőségének a javítása, mint elsődleges cél nem szenvedhet csorbát. Ennek érdekében a piaci társaknál is kifinomultabb érzékkel kell rendelkezniük, innovatívabbnak, elszántabbnak kell lenniük, az eszközöket kreatívan használva, jóban kell tűriük a kockázatokat, hiszen a gazdasági értelemben vett bukás egyben a mások által fel nem vállalt célcsoportjuk társadalmi integrációjának akár végleges ellehetetlenülését is maga után vonja.

A sokszor kiszámíthatatlan, változó kormányzati politika és az egyre csökkenő támogatások helyzete ezen közhasznú tevékenységek üzleti alapra történő átállítását, vagy a közhasznú tevékenységének üzleti alapú kiegészítését kényszeríti ki, s egyben a klasszikus nonprofit szférában a vállalkozási alapismeretek, a termékfejlesztés és eladási stratégia kialakítása épp úgy mindennapos gyakorlattá, követelménnyé válhat, mint a kereskedelmi élet bármely más szintjén. A egy szociális vállalkozásnak nemcsak a helyi társadalmi szükségletekre kell reagálnia, hanem az üzleti tervezés folyamatán belül a célpiacon értékesíteni kívánt termékeinek, szolgáltatásainak fogadóképességét is fel kell térképezni, a célpiac elemzésén keresztül felmérve a versenytársakat, az értékesítési csatornákat, illetve a keresleti oldal fogadóképességét.

A Civicus Nyomda

A Civicus Nyomdát az alapító szervezetek nonprofit kft-ként olyan társadalmi vállalkozásnak (social enterprise) szánják, melyhez hasonló a világban már több is működik, viszont szűkebb környezetünkben még szinte teljesen ismeretlenek. A fejlődő országokban a civil szervezetek előszeretettel használják önmagukra vonatkozóan az NGO (nem kormányzati szervezet) vagy a VSO (önkéntes szolgáltató szervezet) helyett a 'social enterprise', vagyis a „társadalmi vállalkozás” elnevezést, ugyanis a szektorok különböző célkitűzéseinek és működésmódjának össze kell érnie a közös érdekek mentén. Hisszük, hogy a társadalmi fejlődésnek meg kell előznie a gazdaságit, illetve az utóbbi az előző talaján tud megvalósulni, nem pedig önmagában való cél.

A Civicus Nyomda Nonprofit Kft társadalmi vállalkozásként ennek szellemében kívánja szolgálni a civil szektor programjait, fejlesztéseit teljes körű grafikai és nyomdai szolgáltatásokkal, munkaerőpiacról kiszorult emberek foglalkoztatása, képzése és rugalmas, civil szervezeti igényekhez igazított működése révén, nonprofit árképzéssel.

A Civicus Nyomda szinte valamennyi nyomdaipari tevékenységre alkalmas hagyományos és digitális gépeivel, szakembergárdájával és megváltozott munkaképességű munkatársaival.

Nem kötjük a megrendeléseket minimális mennyiséghez, pontos határidőre dolgozunk és mindehhez elfogadható, nonprofit árat ajánlunk. Rugalmasan alkalmazkodunk megrendelőink igényeihez, tervezünk, szerkesztünk, tördelünk, a megrendeléseket igény esetén a szervezetek elképzeléséhez és pénztárcájához és pályázati programjaihoz igazítjuk.

Célunk, hogy a civil szervezetek sikere a mi büszkeségünk is lehessen.

Termékeinkből: könyvek, folyóiratok, nyomtatóványok, komplett arculat nyomdai megjelenítése, dossziék, levélpapírok, névjegykártyák, szóróanyagok, plakátok, reklámtáskák.

...és amit megrendelőink egyedi terveik alapján kívánnak.

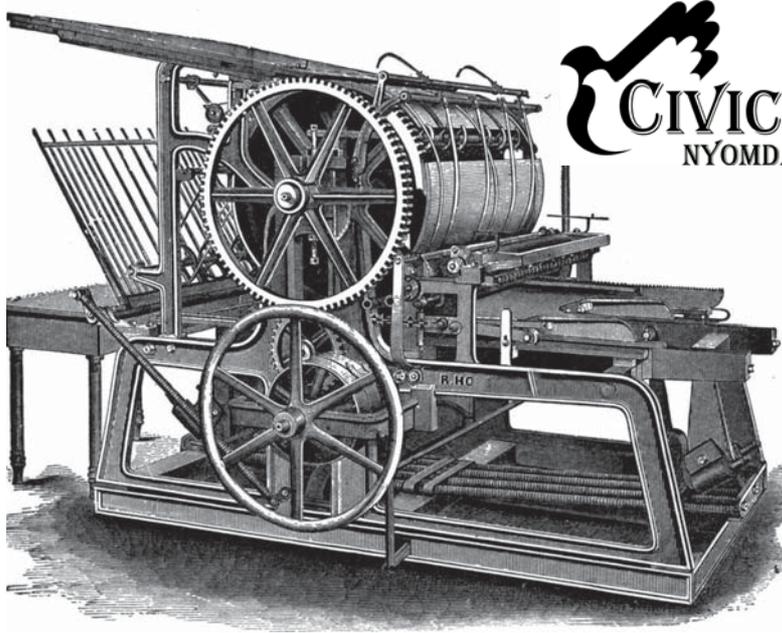
VÁRJUK MEGRENDELÉSEIKET!

Rendelésfelvétel:

civicus@echomail.hu

Telefon: 22-502-276

8000 Székesfehérvár, Tobak u. 17

Segély rászorulóknak

A fehérvári központú Cerbona Zrt. közel 570 tonna élelmiszert juttat el az EU élelmiszersegély programja keretében segélyszervezeteken keresztül a rászorultaknak.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) az EU élelmiszersegély-program céljára elkülönített költségvetési keret felhasználásával élelmiszersegélyt biztosít a magyar rászorulóknak részére.

A segély szétosztása az EU által finanszírozott és az MVH Feldolgozott Termékek Intervenciók Osztálya által koordinált program keretében, az MVH-val szerződött segélyszervezetek részvételével, több forduló ke-

retében történik. A Cerbona Élelmiszeripari és Kereskedelmi Zrt. által előállított élelmiszerek - a négytojásos spagetti, müzli, kukoricahely és csokoládés gabonagyógyó - több mint 20 éve megtalálhatóak az egészségtudatos táplálkozás iránt elkötelezett fogyasztók étrendjében. A termékek most a katolikus karitás - Caritas Hungarica, a gyermekékeztetési alapítvány és a magyar ökumenikus segélyszervezeteken keresztül jutnak el a rászorulókhhoz. - A magyar tulajdonú Cerbona számára az együttműködés kiemelt fontosságú, hiszen hazai alapanyagot felhasználva, belöldi kis- és közepes vállalkozások partnereként a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar széles vertikumát képviseli, a társadalmi felelősségvállalás a cég alapfilozófiájának is alapillére. A program hatására megnövekedett

termelés miatt munkaerő-felvételre is sor került- tájékoztatott Mészáros Tamás beszerzési és logisztikai igazgató.

A segélyben részesülő rászorulóknak körét a települési önkormányzatok önállóan vagy a segélyszervezetekkel együttműködve határozzák meg az önhibájukon kívül létminimum közelében élők, a kisnyugdíjasok és a hátrányos szociális helyzetű gyermekek köréből. Az EU élelmiszersegély-program keretében tavaly közel 15 millió kilogramm élelmiszert osztottak szét az ország 19 megyéjében, közel 2200 településen, 800 ezer rászorulóknak.

A program 2010-ben ötödik éve fut, jelenleg a legnagyobb élelmiszer-segélyezési program Magyarországon. A rászorulóknak érdekében bármely települési önkormányzatnak lehetősége van részt venni. Az MVH minden évben további fejlesztésekkel kívánja növelni a program hatékonyságát, s abban a Cerbona a jövőben legújabb fejlesztésű termékeivel szintén részt kíván venni.

Klecska Ernő

A CSR szerepe a kis- és középvállalkozások életében

– Avagy a CSR csak a multiké? –

CSR, egy újabb talányos betűszó, amit ma már Magyarországon is egyre többet hallunk nap mint nap. De mit is értünk CSR alatt? A vállalatok társadalmi felelősségvállalása (angol nevén corporate social responsibility, röviden CSR) számos fogalmi meghatározása közül a kutatásaim során a következők alapján határoztam meg a CSR jelentését: A CSR önkéntes tevékenység, tehát a jogszabályi kötelezettségeken túlmutató aktivitásokat jelenti. Ezen kívül a közjót kell szolgálnia még, hozzá nem csupán idényszerően, hanem folyamatosan, tehát stratégiaként, tervszerően kell megjelennie az aktivitásoknak ahhoz, hogy magát felelősen működőnek határozhassa meg egy vállalat. Szintén fontos dolog, hogy a CSR nem egyenlő a szponzorációval, sőt az adományozással sem! (Az előbbi tulajdonképpen egy gazdasági megállapodás, tehát kicsit sem CSR, az utóbbi pedig inkább rész-egész viszonyban áll a fogalommal.) Az eszményi CSR fogalom szerint pedig három területen kell érvényesülnie egy hiteles CSR kampánynak: a szociális, a környezeti és a gazdasági szegmensben (ez az úgynevezett Triple Bottom Line alapelv).

A fogalom tehát egyre népszerűbb, mondhatni trendivé vált, azonban főként a multinacionális cégek és nagyvállalatok nevével hozták kapcsolatba a fogalmat. Szinte minden nagyobb létszámú vállalat honlapján található egy „társadalmi felelősség” vagy „CSR” menüpont, ahol az adott cégek a szélesebb ér-

telemben vett társadalom érdekeit szolgáló tevékenységeikről számolnak be, sokak szerint nem túl hihetően. A szkeptikus hozzáállás a fogyasztók/érdeklődők részéről valamelyest érthető. Hiszen nem egy ilyen, magát felelősnek tartó vállalatról derült már ki, hogy a kirakatprogramok mögött sokszor számos „kellemetlen” ügy bújkol meg. Egy szó, mint száz, néhány cég talán csak elkendőzésnek használja a CSR tevékenységet. Vajon az ilyen vállalatnak jár egyáltalán a „társadalmilag felelős vállalat” minősítés? Természetesen nem. Hiába hirdeti valaki fennhangon környezetvédő akcióját, ha emellett néhány alapvető dolog hiányzik nem beszélhetünk felelős működésről. A CSR-rel kapcsolatos szakirodalmat böngészve egy érdekes tendenciára bukkanhatunk. Szinte csak és kizárólag a nagyobb vállalatok ilyen jellegű tevékenységéről van szó minden példában. Miért? Hiszen Magyarországon a vállalkozások gerincét jelentik a kis- és középvállalkozások. Ők vajon nem végeznek CSR tevékenységet? Meggyőződésem volt, hogy igen, azaz sok esetben a CSR tisztább „eszményibb” aspektusai vannak jelen a kisebb vállalatoknál, csak talán nem tudatosan végzik úgy, ahogy tevékenységüket.

Arra a kérdésre kerestem tehát a választ: van-e létjogosultsága CSR-ról beszélni ebben a szektorban? A kérdőíves és interjúkutatás a közép-dunántúli régió kis- és középvállalkozóinak CSR tudatosságát, és CSR tevékenységét hivatott felmérni. Az eredmé-

nyek tükrében egyértelműen kijelenthető: ez a vállalkozói szektor is végez a társadalmi felelősségvállaláshoz kapcsolódó gyakorlatokat, csak általában nem tudatosan. Összefoglalva a következő tendencia mutatkozott meg: a vállalatoknál a szociális pillér a legerősebb, a környezeti pillér a legkidolgozottabb és a gazdasági pillér a legkevésbé „tudatosan felelős” irányított. A vállalatok hozzáállása a CSR tevékenységhez önmagában véve pozitív. Ezt igazolja a Fejér Megyei Kereskedelmi Öparkamara és a Magyar Public Relations Szövetség közös CSR rendezvényén¹ való magas részvételi szám, és az ott kitöltött kérdőívek eredménye. A kérdőívet kitöltő résztvevők ugyanis 80%-ban megvalósíthatónak tartották a rendezvényen elhangzott CSR példákat, gyakorlatokat. Arra a kérdésre, miszerint elhangzott-e olyan gyakorlat, melyet szívesen alkalmaznának saját vállalatuknál 92%-uk igennel felelt. És ami számunkra a legfontosabb: 92% magára ismert valamely bemutatott példában! Ebből is látszik, hogy az alapok sok esetben megvannak a szektor vállalataiban, csupán egy tudatosítási kampányra lenne szükség ahhoz, hogy a CSR-ben rejlő lehetőségeket kiaknázzák.

A CSR tudatos, és hiteles alkalmazása ugyanis a vállalatot mérhető előnyökhöz juttatja, és emellett persze hasznos a társadalomnak/ környezetnek/ gazdaságnak is. A vállalatoknak pedig a válságos időkben főként szükségük van arra, hogy minden lehetőséget megragadjanak az előbbre jutáshoz.

Kurjancsek Judit

1. CSR Roadshow, Székesfehérvár, 2010.03.24.

Retextil Közhasznú Alapítvány

„A retextil olyan nyelv, melyben a teremtett világ organikus rendjét ismerhetjük meg.”

Az Alapítvány nappali - államilag akkreditált - rehabilitációs foglalkoztatójában jelenleg 24 fő megváltozott munkaképességű, fogyatékos, hátrányos helyzetű embert foglalkoztatunk az általunk kifejlesztett közösségi alapú rehabilitáció módszerével.

A Retextil egy technika, egy technológia, mely a háztartási textilhulladékból, lakberendezési tárgyakat készít.

Retextil termékek fő jellemzői:

- 100%-ban kézzel készül
- 100% recycling
- egyedi tervezésű

A komplex foglalkoztatási és termelési rendszerben megváltozott munkaképességűeket alkalmazva közösségi tereket és egyszerű eszközökkel ökodesign és rehabilitációs célú berendezési tárgyakat állítanak elő újrahasznosított anyagokból. A Pécs belvárosában található bemutató- és munkateremben a használt textiliákból előbb kisebb táskák, sapkák, övek, párnák születtek, utána jöttek a bútorok, majd a termékskálát szélesítve már függesztett tereket - ülő-fekvő alkalmatosságokat, térelválasztókat, óriáspuffokat, virágkelyheket, lámpatesteket - állítanak elő, fesztiválokat, partikat rendeznek be, vagy a lakótelepi sivatagot enyhítik átmenetileg.

A Retextil program a helyi gazdaságfejlesztést célozva indult el és fejlődött a helyi közösséget fejlesztő, személyre szabott rehabilitációs, fejlesztő eszközöket is kínáló műhelyé. A lényeg az, hogy a helyi munkaerővel a helyi hulladékból helyi köztereket szereljenek fel.

Alapítványuk az országos foglalkoztatási alaptól kapott harmincmillió támogatás révén kikísérletezték a gépeket, a recycling technológiát, mely eljárást szocioterepiás céllal több civil szervezet vette át. A módszer és a technológia fenntarthatósága azonban további kihívást jelent a szervezet számára, hiszen a termékek piacra történő bevezetése, marketingje, a fogyasztói kör kialakítása egy külön tevékenységi területet ölel fel. A „XXI. századi városi népművészet” és a szociális, rehabilitációs foglalkoztatás határán megvalósult közösségi alapú gyakorlat legfontosabb hosszabb távú célkitűzése, hogy akkreditált képzésként mind a pedagógusképzésben, mind a gyógyfoglalkoztatásban, mind a szociális munkások képzésében is megjelenjen.

„Nytott Műhely”: a háztartási textilhulladék recycling programja a pécsi lakosság számára (Ne dobd el a ruhát!).

A „Retextil Nyitott műhelyben” az érdeklődők olyan magyar fejlesztésű módszert kapnak kézhez, mellyel csökkenthetik a környezetükben felhalmozódó ház-

A „Retextil Nyitott műhelyben” az érdeklődők olyan magyar fejlesztésű módszert kapnak kézhez, mellyel csökkenthetik a környezetükben felhalmozódó ház-

A „Retextil Nyitott műhelyben” az érdeklődők olyan magyar fejlesztésű módszert kapnak kézhez, mellyel csökkenthetik a környezetükben felhalmozódó ház-

Akiket érdemes megkeresni:

Retextil Alapítvány

7621 Pécs, János u. 1.
TEL.: 72/233-459
E-mail: retextil@gmail.com
http://retextil.shp.hu

Nytott Kert Alapítvány

2100 Gödöllő, Pf. 312.
TEL.:06-28-516-500
E-mail: orders@nyitottkert.hu
http://www.nyitottkert.hu

Napra Forgó Kft.

2030 Érd, Szilfa u. 49.
Tel; Fax: 06/23/520-683; 06/23/520-682
E-mail: iroda@napra-forgo.hu
www.napra-forgo.hu

Kék Madár Alapítvány

7100 Szekszárd, Bartina u. 12/a.
Tel: 74/512-048
Fax: 74/512-049
E-mail: info@kek-madar.hu
http://www.kek-madar.hu/
Izlelő családbarát étterem
Nyitva tartás: hétköznap 11:30 – 15:30
Asztalfoglalás, rendelés: 74/510-406
E-mail: etterem@kek-madar.hu
http://izleloetterem.hu/

Help Esőemberekért Rehabilitációs Foglalkoztató Kht.

2890 Tata, Fürdő utca 24.
2890 Tata, Ady Endre u. 40.
Tel/fax : +36 34 381 382
Email: helpkht@helpkht.hu
http://helpkht.freeweb.hu/

Communications and Operations Associate NESsT

Tel: +36 1 267 02 31
ltoth@nesst.org
www.nesst.org

tartási textilhulladék mennyiségét, miközben elsajátítják az ősi kézműves technikákat is (ismeretbővítés, készségfejlesztés és hagyományörzés).

Nyitott Műhelyükre szeretettel várnak minden kedves érdeklődőt, ahol megnézhetik a Retextil technológiát, a tárgyak készítését, illetve saját maguk is kipróbálhatják, elsajátíthatják azokat.

Időpont: csütörtök: 14:00-18:00

Helyszín: Retextil Alapítvány – „Terem”
7621 Pécs, János u. 1.

Nyitott Kert Alapítvány

A Nyitott Kert Alapítvány munkatársai hat éve határozták el a Közösség Által Támogatott Mezőgazdálkodás magyarországi meghonosítását. A gödöllői egyetem Környezetgazdálkodási Intézetének szárnyai alatt született program jó lehetőséget kínál a fogyasztóknak a környezettudatos életmód kialakítására, miközben a vásárlók az Alapítvány szolgáltatásainak igénybevételével a helyi közösségeket és a környezetbarát mezőgazdasági módszereket is támogatják.

Az Alapítvány eredeti célja a nemzetközi Közösség Által Támogatott Mezőgazdálkodás (Community Supported Agriculture) mozgalom hazai meghonosítása egy bemutató kert és egy helyi termesztési és fogyasztási bioélelmiszerrendszer kialakításával, továbbá értelmes munkalehetőségek biztosításával a helyiek számára.

A Közösség Által Támogatott Mezőgazdálkodás (Community Supported Agriculture, CSA) módszere lehetőséget teremt arra, hogy termelők és fogyasztók állandó csoportot alkotva, kollegiális közösségben tevékenykedjenek, kooperáljanak. Érdekeik egymást erősítik és nem egymás ellenében hatnak. A termelő érdeke a stabil megélhetés, a vásárlók érdeke az egészséges táplálék. Környezetük biológiai termelékenységének, szépségének, egészséges állapotának fenntartása pedig közös érdekük. Ez persze elkötelezettséget kíván mindkét fél részéről, aminek eredménye az, hogy a vásárló garantáltan vegyszermentes, friss és ízletes zöldséget kap, míg a termelő biztosan el tudja adni a termékét. További előnye a rendszernek, hogy egy olyan kis és nyílt közösség jön létre, amely az emberi, közösségi kapcsolatok kibontakozásának is jó táptalaja.

A kezdeti saját termelésű áruk értékesítése után, a rendszerbe kapcsolódtak a gödöllőiek mellett a környékbeli és más Budapest környéki falvak bio-termelőit is, mely termékeket egy futárrendszeren keresztül – átvevő, gyűjtőpontok kialakításával - juttatják el a rendelőhöz. Az interneten is megtalálható terméklistánál

a vásárlók zöldséget, szárazárut, pékárut, lekvárt, tojást, vagy akár bort is választhatnak, így maguk állítják össze „dobozaikat”. Ebben az esetben el kell érniük egy minimális értékhatárt, vagy maradnak az előre összeállított csomagoknál. A megrendeléseket számítógépen tartják nyilván.

A program közösségi jellegénél fogva a vásárlóknak egymással és a termelőkkel is kapcsolatba léphetnek.

A környezettudatosság a kereskedelmi tevékenység során is megjelenik, az újrafelhasználás lehetőségeinek alkalmazásával, a papírjaik újrapapírból vannak, az üveget és a tartóeszközöket visszakerik.

Az érdeklődők szabadon fordulhatnak az alapítványhoz, előzetes időpontegyeztetés után a kert meglátogatására is van lehetőség. Oktatási programjaikon keresztül általános iskolákban is megjelennek, nyaranta pedig életmód-tábor tartanak a kertben.

A környezeti fenntarthatóság ideológiájának gyakorlati megvalósítása érdekében elsődleges szempont a termények szezonális elfogadtatása, az egészséges és természetes étrenden, életmódon keresztül egy tudatos, személyes életfilozófia kialakításának a kialakítása és népszerűsítése.

Help Esőemberekért Rehabilitációs Foglalkoztató Közhasznú Társaság

A Help Esőemberekért Rehabilitációs Foglalkoztató Közhasznú Társaságot 2000 augusztusában hozta létre a tulajdonos Esőemberekért Egyesület. Az egyesület célja az volt, hogy biztosítsa az autista, illetve értelmileg sérült fiatalok foglalkoztatását, valamint más, megváltozott munkaképességű csoportokhoz való integrált felzárkóztatását.

Az egyesület továbbra is a fogyatékosok lakhatása, foglalkoztatása mellett a képzés feltételeit kívánja megteremteni. E hármas cél közül a foglalkoztatást a Help Esőemberekért Kft.-ra bízta. Az induláskor meghatározott négy fő tevékenységből - szövés, gyertyaöntés, gyümölcsaszalás, számítógépes szolgáltatás - stabilan működik a szövőműhely, a gyertyázó és a számítógépes szolgáltatás.

A dísz gyümölcsök értékesítése hullámzó a piac egyenetlenségei miatt. Ennek a tevékenységnek a piaci felfuttatását nagyon fontosnak tartják, mivel ezeket a termékeket az értelmi sérült és autista fiatalok ügyesen és folyamatosan képesek csinálni. Az aszalt alma-, narancs-, citrom-, illetve kiviszeletek első osztályú termékek, melyeket szintén a sérült fiatalok csomagolnak.

A gyertyázó- és szövőrészleg folyamatos megrendeléseknek köszönhetően jól prosperál. Parókiák, kegytárgyboltok,

ABC-k, lakásfelszerelési üzletek a vevők. Céljuk ennek a területnek a további kiaknázása. A számítógépes szolgáltató részlegük az egyedi, különleges termékeiket igyekszik a piacon tartani. Minden évben nagy sikert arat családi naptáruk, melyet személyre szólóan készítenek el a megrendelőknek.

2001-ben indították el „Mutysis” boltjukat, ahol a saját termékeiken kívül német katalógus-áruházak által visszaadott olcsó és különleges termékek forgalmazása történik. A vevők szeretik, folyamatosan vásárolják termékeiket. A négy alaptevékenységen kívül 2001-ben jelentősen megemelkedett a bér munkák aránya. Ez tette lehetővé 2002-ben a jelentős létszámnövekedést.

A Kft kínálati palettája: kiváló minőségű rongyszőnyegek, gyertyák, dísz tárgyak, kisebb nyomdaipari munkák, valamint német katalógus-áruházak által forgalmazott, visszaküldött áruk rendkívül kedvező áron.

Termékeiket megvásárolhatják Tatán a Fürdő utca 24 szám alatti boltunkban (a volt bölcsőde) vagy a <http://helpkht.freeweb.hu/> oldalon keresztül online.

Nyitvatartás: minden hétköznap 12:30-tól 17:30-ig

Kék Madár Alapítvány

A szekszárdi Kék Madár Alapítvány speciális munkaerő-piaci szolgáltatásokkal segíti a fogyatékosokkal élőket Tolna megyében – hogy azzá válhassanak, akik

szertnének: a társadalom megbecsült, hasznos tagjává. Ennek érdekében működteti társadalmi vállalkozását, az Ízlelő családbarát éttermet.

Az 1997-ben megalakult Kék Madár Alapítvány alapítója egy idős budapesti pedagógus volt, aki támogatásra érdemesnek ítélte a későbbi kuratóriumi tagok szociális és pedagógiai tárgyú ötleteit.

Kiemelkedően közhasznú szervezetként tevékenységeik szerteágazóak, a Játekkuckó és Családi Napközi Szolgáltatás célja a kisgyermeket nevelő családok részbeni tehermentesítése, a Támogatott Foglalkoztatás programon keresztül megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő munkanélküliek számára munkaerő-piaci és foglalkoztatási információnyújtási szolgáltatásokat nyújtanak, melynek keretében vállalnak, munkahelykeresést, valamint a megfelelő munkaerőhöz jutás elősegítését információnyújtással és tanácsadással.

További pályázati programjaikon keresztül halmozottan hátrányos helyzetű, megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő emberek számára, alternatív integrált foglalkoztatást és képzést biztosítanak, a munkaerő-piaci kulcsképessegek fejlesztésével, valamint tartós elhelyezkedéshez való segítségnyújtással.

2007-ben nyílt meg az Ízlelő családbarát étterem, az alapítvány első szociális vállalkozása, amellyel céljuk a fogyatékosokkal élők tranzit típusú képzése, valamint tartós foglalkoztatása.

Az étterembe betérő vendégek nagy elismeréssel fogyasztják a mesterszakácsok által összeállított és hallássérült szakácsok által készített változatos, egészséges és ízekben gazdag ételeket, a mozgásukban akadályozott felszolgálók pedig mindenki elismerését kiváltják előzőeken, udvarias kiszolgálásukkal.

Helyi Érték – Közép-dunántúli Civil Szolgáltató Hírlevél

Időszaki kiadványként megjelenik a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával

Kiadja az Érted, Veled Egyesület és az Echo Innovációs Műhely
Felelős kiadó: Vincze Erika
HE szerkesztőség,
8000 Székesfehérvár,
Tobak u. 17. I/30.

Tel: 22-502-276, Fax: 22-379-622
Mail: ertedveled@vipmail.hu

Megjelent a
Van kiút! 2009 – Civilizáció III. című
NCA program részeként.